

UDC 811.161.2'42:342(477)“1917/1918”

DOI <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2025/10/10>**Oleksiy TERTYCHNYI***Postgraduate Student, Junior Researcher, O. O. Potebnia Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine, Hrushevskoho str., 4, Kyiv, Ukraine, 01001***ORCID:** 0009-0006-1479-8510*o.tertychnyy@gmail.com*

To cite this article: Tertychnyy, O. (2025). Verbalizatsiia kontseptiv sfery prava v tekstakh ukrainskykh konstytutsiinykh dokumentiv 1917–1918 rokiv v istorii derzhavotvorennia [Verbalisation of Legal Concepts in the Texts of Ukrainian Constitutional Documents of 1917–1918 in the Context of State-Building History]. *Folia Philologica*, 10, 85–97, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2025/10/10>

VERBALISATION OF LEGAL CONCEPTS IN THE TEXTS OF UKRAINIAN CONSTITUTIONAL DOCUMENTS OF 1917–1918 IN THE CONTEXT OF STATE-BUILDING HISTORY

The article examines verbalisation of legal concepts belonging to the legal segment of the worldview as represented in the constitutional texts of the Ukrainian People's Republic (UPR) and the Ukrainian State of Hetman Pavlo Skoropadsky. These materials offer valuable insights into the history of the ideological formation of Ukrainian statehood during the National Liberation Struggles of the early twentieth century. The theoretical and methodological foundation of this study is the idea that verbalisation at various linguistic levels (word, phrase, sentence, text, system of texts) reflects a set of notions significant for collective consciousness (the worldview) and interconnected with one another – a system of concepts, or a conceptosystem. In this framework, concepts characterised by higher frequency and generalising (generic) semantic functions in relation to others (specific concepts) may function as macroconcepts. For the first time, the author attempts a linguoconceptological modelling of the system of legal concepts represented in such exceptionally important documents of the era of the National Liberation Struggles as the Universals of the Central Rada of Ukraine, the Constitution of the Ukrainian People's Republic, and the Constitution of the Ukrainian State (Hetmanate). The study highlights the continuity of conceptualisation and verbalisation of law in the principal legislative documents of earlier periods – those of Kyivan Rus and the Grand Duchy of Lithuania and Rus'. The aim of the study is to model the constitutional law conceptosystems verbalised in the texts of the Universals of the Central Rada of Ukraine and the Constitution of the Ukrainian People's Republic, on the one hand, and the Constitution of the Ukrainian State (Hetmanate), on the other. The primary research methods include the descriptive method (classification of legal lexicon according to different lexical stems), the linguoconceptological method (interpretation of lexical characteristics as instances of verbalisation of legal linguo mentality), and modelling (reconstruction of the system of conceptual verbalisers of legal-culture concepts). Linguoconceptual analysis of Ukrainian constitutional documents of 1917–1918 – the Universals of the Central Rada of Ukraine, the Constitution of the Ukrainian People's Republic, and the Constitution of the Ukrainian State – has made it possible to identify a number of regularities in the functioning of the legal segment of the conceptual and linguistic worldviews of the time, namely: (1) the documents of both the democratic Central Rada and the monarchical Hetmanate verbalise the exceptionally important (macro)concepts INDEPENDENCE and STATEHOOD for the Ukrainian worldview of the period; (2) the constitutional acts of both state and legal systems are oriented towards the conceptualisation of the Ukrainian legal experience of the past; (3) the key (macro)concept of the legal worldview of the Ukrainian People's Republic is DEMOCRACY = LIBERTIES, whereas the key (macro)concept of the legal worldview of the Ukrainian State of Hetman Pavlo Skoropadsky is CENTRALISATION = MONARCHY; (4) the continuity of legal conceptualisation in earlier Ukrainian legal systems determines the continuity of the verbalisers of concepts. The linguoconceptological analysis carried out makes it possible to compare the two state and legal models of the National Liberation Struggles of early twentieth-century Ukraine. Although both models arose almost simultaneously on the ruins of the Russian Empire, they reflected distinct tendencies of state- and law-building. The democratic model, lacking a clearly conceptualised state leader, proved significantly less resilient to extremist external threats; however, the second model, which was potentially more stable, depended on the support of the German Empire and likewise proved unviable. This suggests that linguoconceptological analysis of constitutional documents that verbalise the system of fundamental state and legal concepts may have prognostic value.

Key words: *jurilinguistics, conceptual picture of the world, linguistic picture of the world, legal segment of the picture of the world, concept, verbaliser of a concept.*

Олексій ТЕРТИЧНИЙ

аспірант, молодший науковий співробітник, Інститут мовознавства імені О. О. Потебні Національної академії наук України, вул. Грушевського, 4, м. Київ, Україна, 01001

ORCID: 0009-0006-1479-8510

o.tertychnyy@gmail.com

Бібліографічний опис статті: Тертичний, О. (2025). Вербалізація концептів сфери права в текстах українських конституційних документів 1917–1918 років в історії державотворення. *Folia Philologica*, 10, 85–97, doi: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2025/10/10>

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТІВ СФЕРИ ПРАВА В ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ КОНСТИТУЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ 1917–1918 РОКІВ В ІСТОРІЇ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

У статті розглядається вербалізація концептів правового сегмента картини світу в текстах Конституції Української Народної Республіки та Української Держави гетьмана П. Скоропадського, що дає цінну інформацію з історії формування ідеології українського державотворення в епоху Визвольних змагань українського народу початку ХХ століття. Теоретико-методологічною основою дослідження виступає ідея вербалізації на різних мовних рівнях (словом, словосполученням, реченням, текстом, системою текстів) певного кола важливих для свідомості (картини світу) і пов'язаних між собою понять – системи концептів, або концептосистеми. При цьому концепти, які позначені більшою частотою вживання та є узагальнювальними (родовими) щодо інших (видових), можуть виступати в ролі макроконцептів. Автором уперше здійснено спробу лінгвоконцептологічного моделювання системи правових концептів таких винятково важливих документів епохи Визвольних змагань початку ХХ століття, як Універсали Української Центральної Ради, Конституція Української Народної Республіки та Конституція Української Держави (Гетьманату). Відзначено спадковість концептуалізації та вербалізації права з основними законодавчими документами попередніх періодів – Київської Русі та Великого князівства Литовського і Руського. Метою дослідження є моделювання концептосистем конституційного права, вербалізованих текстами Універсалів Української Центральної Ради та Конституцією Української Народної Республіки, з одного боку, і Конституцією Української Держави (Гетьманату), з іншого боку. Як основні методи дослідження використано описовий (класифікація юридичної лексики за різними основами), лінгвоконцептологічний (інтерпретація характеристик лексики як вербалізації правової лінгвоментальності), моделювання (реконструкція системи вербалізаторів концептів правової культури). Лінгвоконцептуальний аналіз українських конституційних документів 1917–1918 років – Універсалів Української Центральної Ради, Конституції Української Народної Республіки та Конституції Української Держави – дав можливість виявити низку закономірностей тогочасного функціонування правового сегмента концептуальної та мовної картини світу, а саме: (1) документи як демократичної Центральної Ради, так і монархічного Гетьманату вербалізують винятково важливі для тогочасної української картини світу (макро)концепти НЕЗАЛЕЖНІСТЬ і ДЕРЖАВНІСТЬ; (2) конституційні акти обох досліджуваних державно-правових систем орієнтуються на концептуалізацію юридичного досвіду українського минулого; (3) ключовим (макро)концептом правової картини світу Української Народної Республіки виступає ДЕМОКРАТІЯ = ВОЛЬНОСТІ, тоді як ключовим (макро)концептом юридичного світобачення Української Держави гетьмана Павла Скоропадського – ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ = МОНАРХІЯ; (4) спадкоємність концептуалізації права щодо попередніх правових систем України зумовлює і відповідності вербалізаторів концептів. Здійснене лінгвоконцептологічне дослідження дає можливість порівняти дві державно-правові моделі періоду Визвольних змагань України початку ХХ століття. Хоч обидві моделі виникли на руїнах Російської імперії майже одночасно, однак віддзеркалювали різні тенденції державотворення. Демократична модель без чітко концептуалізованого лідера держави виявилася значно менш стійкою перед екстремістською зовнішньою загрозою, однак і друга, потенційно стійкіша, трималася на підтримці Германської імперії, також виявившись нежиттєздатною. Це означає, що лінгвоконцептологічне дослідження конституційних документів, які вербалізують систему основних концептів державно-правової сфери, може потенційно мати прогностичну силу.

Ключові слова: юрислінгвістика, концептуальна картина світу, мовна картина світу, правовий сегмент картини світу, концепт, вербалізатор концепту.

Rationale. The constitutional acts of the Central Rada and the Hetmanate serve as eloquent examples of Ukrainian state- and law-making (and, consequently, of the legal segment of the conceptual and linguistic worldview

of Ukrainians) during the era of the National Liberation Struggles in the early twentieth century. Despite the eventual loss of statehood, these texts preserve the verbalised experience of constructing both democratic and authoritarian

systems of governance and their corresponding legal frameworks.

In the context of Ukraine's contemporary armed defence of its state and legal identity – particularly against large-scale Muscovite falsifications, including distortions of the history of Ukrainian STATEHOOD and LAW – retrospective research into the conceptualisation and verbalisation of Ukraine's legal continuity (from the law of Kyivan Rus' through the legislation of the Grand Duchy of Lithuania and the Cossack-Hetman state to the constitutional documents of the early twentieth-century Liberation Struggles) is of particular scholarly relevance.

State of the Art. Various subfields of Ukrainian jurilinguistics are represented in the works by B. Azhniuk, K. Blyzniuk, I. Vakulyk, M. Verbenets, I. Humovska, N. Koval, S. Kravchenko, S. Lavrynenko, O. Mykhalchuk, S. Tolsta, N. Trach, O. Chmyr and others (see, for instance: Azhniuk, 2013; Azhniuk, 2014; Azhniuk, 2016; Azhniuk, 2017; Artykutsa, 1999; Verbenets, 2004; Horobets, 1984; Zarkhina, 2005; Kalenyuk, 2014; Mykhalchuk, 2018; Mykhalchuk, 2019; Mykhalchuk, 2024; Tolsta, 2006; Trach, 2009; Trach, 2013; Chmyr, 1998; Chmyr, 2001).

Linguoconceptology, grounded in the philosophical and linguistic ideas of J. Herder, W. von Humboldt, W. Wundt, O. Potebnia, E. Sapir, B. Whorf, and other scholars representing various branches of linguistic philosophy, ethnolinguistics and, above all, linguistic psychology, is currently well represented in Ukrainian linguistics through the research of Yu. Diadyshcheva-Rosovetska, T. Vilchynska, L. Hnatyuk, S. Yermolenko, S. Zhabotynska, V. Zhaivoronok, A. Zelenko, V. Ivashchenko, V. Kononenko, T. Kosmeda, N. Kudriavtseva, L. Lysychenko, O. Moiseienko, T. Radziievska, I. Serebrianska, N. Slukhai, Zh. Sokolovska, H. Yavorska, among others (see in particular: Holubovska, 2001; Holubovska, 2004; Zhaivoronok, 2002; Ivashchenko, 2008; Kononenko, 2004; Lysychenko, 2000; Radziievska, 1998; Slukhai, 2002; Sokolovska, 2002).

However, a linguoconceptological study of the Ukrainian constitutional documents of 1917–1918 with the aim of modelling the legal segment of the worldview has not yet been undertaken.

Following several centuries of stateless existence within the Austro-Hungarian and Russian Empires, Ukraine was granted a historic opportunity – arising

from the collapse of these empires during the First World War – to reclaim its INDEPENDENCE and construct its own STATE. By that time, Ukrainian statehood and legal development had spanned nearly a millennium and had gone through a series of stages in the conceptualisation of LAW, as verbalised in legal documents of Kyivan Rus' (such as treaties of the Grand Princes Oleg the Seer, Ihor the Old, and Sviatoslav the Brave with the Byzantine Empire – INTERNATIONAL LAW and COMMERCIAL LAW; the Rus' Justice of Yaroslav the Wise and its continuation, the Justice of Yaroslav's Sons – CRIMINAL and CRIMINAL PROCEDURE LAW), the Grand Duchy of Lithuania and Ruthenia (the three Lithuanian Statutes of the 16th century – various branches of law), and the Cossack-Hetmanate (the Constitution of Pylyp Orlyk), among others.

Both Mykhailo Hrushevskyi, a leading Ukrainian historian (and a key proponent of the idea of Kyivan Rus' as part of Ukrainian historical identity and the continuity of its traditions), and Pavlo Skoropadskyi, the ideologue and founder of a revived Cossack-Hetmanate state model, actively engaged in the conceptualisation of Ukraine's legal heritage – albeit in different ways – as part of their broader visions for Ukraine's present and future.

The **objective** of this study is to model the conceptual systems (conceptosystems) of constitutional law as verbalised in the texts of the Universals of the Central Rada of Ukraine and the Constitution of the Ukrainian People's Republic, on the one hand, and the Constitution of the Ukrainian State (Hetmanate), on the other.

The research **methodology** involves a combination of approaches: the descriptive method, applied for the classification of legal vocabulary according to word-formation structures; the linguoconceptological approach, employed for the interpretation of lexical features as manifestations of legal linguomentality; and the method of conceptual modelling, used to reconstruct the system of verbalising units (verbalisers) of legal-culture concepts.

The empirical basis of this study comprises the texts of the most significant Ukrainian legislative (constitutional) documents of 1917–1918, namely the Universals of the Central Rada of Ukraine, the Constitution of the Ukrainian People's Republic, and the Constitution of the Ukrainian State (Hetmanate). For the purposes of this study, all

citations from these documents are provided in English translation.

Results and Discussion. *The Prehistory of the Formation of the Constitution of the Ukrainian People's Republic: Verbalisation of Legal Concepts in the Texts of the Universals of the Central Rada of Ukraine.* The revival of Ukrainian STATEHOOD in 1917, emerging from the collapse of the Russian Empire, was marked, in particular, by the establishment of Ukraine's highest legislative authority – the Central Rada of Ukraine (headed by Mykhailo Hrushevskiy) – and its highest executive body – the General Secretariat (headed by Volodymyr Vynnychenko). In modelling the national worldview – particularly its legal dimension – it is especially illustrative that the Head of State was Mykhailo Hrushevskiy, the most prominent Ukrainian historian of the time. He was also a literary scholar and folklorist, and the author of the influential concept of Ukraine-Rus', presented in his seminal *History of Ukraine-Rus'*. Hrushevskiy strongly advocated the idea of the Ukrainianness of Kyivan Rus' and the continuity of Ukrainian STATE-BUILDING from the princely era to the twentieth century. At the same time, the head of government was a widely recognised contemporary Ukrainian writer, Volodymyr Vynnychenko. The position of General Secretary (Minister) of Education was held by Ivan Steshenko – a writer, translator, and literary scholar. The central role of figures from the field of historical and literary scholarship in the Ukrainian state-building process, in our view, highlights the conceptualisation of the STATE and LAW as closely intertwined with Ukraine's enduring cultural and intellectual traditions.

The four Universals issued by the Central Rada of Ukraine represent foundational legislative acts of Ukrainian state-building and are of particular importance within the domain of CONSTITUTIONAL LAW.

The First Universal – dated 10 June 1917 – articulates in its preamble the core concepts underlying the legal foundations of Ukrainian state-building: *“Народе Український! Народе селян, робітників, трудячого люду! Волею своєю ти поставив нас, УКРАЇНСЬКУ, ЦЕНТРАЛЬНУ РАДУ, на сторожі прав і вольностей Української Землі. Найкращі сини твої, виборні люде від сел, від фабрик, від салдацьких казарм, од усих громад і товариств*

українських вибрали нас УКРАЇНСЬКУ ЦЕНТРАЛЬНУ РАДУ, і наказали нам стояти й боротися за ті права та вольности” (author's translation: *“Ukrainian people! People of the peasantry, of workers, of the labouring classes! By your will, you have appointed us, the CENTRAL RADA OF UKRAINE, as the guardians of the rights and liberties of the Ukrainian Land. Your best sons, elected representatives from villages, from factories, from army barracks, and from all Ukrainian communities and associations, have elected us – the CENTRAL RADA OF UKRAINE – and instructed us to defend and fight for those rights and liberties”*) (Універсали).

The primary subject of LAW and the source of the legal foundations of AUTHORITY is the UKRAINIAN PEOPLE (cf. other subjects of law at previous stages of Ukrainian statehood – the MONARCH in the Lithuanian Statute and the HOST in the Constitution of Pylyp Orlyk). The people express their WILL through ELECTIONS (*“elected representatives”; “have elected us”*).

The function of the Central Rada as the defender of the RIGHTS and LIBERTIES of Ukraine (*“as the guardians of the rights and liberties of the Ukrainian Land”; “fight for those rights and liberties”*) reflects the continuity of the conceptual and verbal tradition rooted in the Cossack-Hetmanate era (cf. the conceptualisation and verbalisation of *“вольности”* ('liberties') in the Lithuanian Statute). The concept CENTRAL RADA, through the Ukrainian representative bodies of the mid-nineteenth century (e.g. *the Main Ruthenian Council* in Lviv, 1848) and the early twentieth century (e.g. *the General Ukrainian Council* in Lviv, 1914), traces back to the era of the Cossack and Hetmanate councils. Its historical and artistic conceptualisation is vividly rendered in Panteleimon Kulish's novel *The Black Council*.

“...хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям. Хай порядок і лад на Вкраїні дають – вибрані, вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням – Всенародні Українські Збори (Соїм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Вкраїні, мають право видавати тільки наші Українські Збори” (author's translation: *“...let the Ukrainian people have the right to govern their own lives on their own land. Order and discipline in Ukraine shall be established by the All-National Ukrainian Assembly (the Soim),*

elected through universal, equal, direct and secret suffrage. All laws intended to bring discipline to our land may be enacted solely by our Ukrainian Assembly, which alone possesses this legal right) (Універсали).

The purpose of law is to establish “*order and discipline in Ukraine*” – both lexemes (*порядок* ‘order’ and *лад* ‘discipline’) being native in origin, inherited from Proto-Slavic, with parallels in other Slavic languages. The electoral procedure is described in precise terms: “*elected through universal*”, “*equal*”, “*direct and secret suffrage*”. One of the proposed names for the highest all-Ukrainian representative body vested with legislative authority – *Соїм* (‘Soim’) (the same lexeme appears in the texts of the Lithuanian Statute) – is an indigenous word (cf. the Old Ukrainian word *снемь* ‘princely assembly’ and the Polish *sejm*), derived by combining the prefix *с-* with the root of the Old Ukrainian verb *имати* (in modern Ukrainian, *їняти*), meaning ‘to take’ or ‘to gather’ (thus, its internal form is ‘gathering’).

The ideology of Ukrainian STATE-BUILDING is conceptualised and verbalised in the concluding part of the First Universal: “*Народе Український! В твоїх руках доля твоя. І сей трудний час всесвітнього безладдя й розпаду докажи своєю однотайністю і державним розумом, що ти народ, народ, хліборобів, можеш гордо і достойно стати поруч з кожним організованим, державним народом, як рівний з рівним*” (author’s translation: “*People of Ukraine! Your fate is in your hands. In this difficult time of global disorder and disintegration, prove through your unity and political reason that you are a people – a people of farmers – capable of standing proudly and with dignity alongside any organised, sovereign nation as an equal among equals*”) (Універсали).

The conceptual opposition between GLOBAL CHAOS (“*this difficult time of global disorder and disintegration*”), as a consequence of the First World War, and a unified, organised SOVEREIGN NATION (“*prove through your unity and political reason that you are a people*”; “*organised, sovereign nation*”) is clearly verbalised. The text also verbalises the aspiration for equal participation in the international arena, which reflects the conceptual domain of INTERNATIONAL LAW (“*alongside any organised, sovereign nation as an equal among equals*”). Furthermore, it emphasises

the idea that the exercise of LEGAL RIGHTS in the present ensures the nation’s future (“*People of Ukraine! Your fate is in your hands*”).

The Third Universal, dated 7 November 1917, verbalises in its preamble the conceptual opposition CHAOS–ORDER: “*Без власти, дужої, єдиної, народньої, Україна теж може впасти в безодню усобиці, різні, занепаду*” (author’s translation: “*Without a strong, unified, national power, Ukraine too may fall into the abyss of civil strife, division, and decline*”) (Універсали).

This opposition reflects an archaic dichotomy, attested in folklore texts, between IN-GROUP DOMESTICATED SPACE and the OUT-GROUP NON-DOMESTICATED SPACE. From the perspective of continuity in legal vocabulary, extending back to the period of the Kyivan Rus’ state, it is important to note the chronicle-derived lexeme *усобиці* (‘strife’), which highlights the synthesis, embodied in Mykhailo Hrushevskiy, of the roles of historian and nation-builder.

The proclamation of the Ukrainian People’s Republic marked a pivotal moment. The legal foundations for further state-building during the immediate period were laid out, including the formation of a government (the text exhibits a high concentration of legal lexemes, which are distinctly highlighted): “*До Установчих зборів України вся власть творити лад на землях наших, давати закони і правити надлежить нам, Українській Центральній Раді, і нашому правительству – Генеральному Секретаріатові України*” (author’s translation: “*Until the Constituent Assembly of Ukraine convenes, all authority to establish discipline in our lands, to enact laws and to govern, shall belong to us – the Central Rada of Ukraine – and to our government, the General Secretariat of Ukraine*”) (Універсали).

The document under consideration also verbalises several key concepts of CRIMINAL LAW, such as CAPITAL PUNISHMENT, POLITICAL CRIME, and POLITICAL PRISONER: “*Однині на землі республіки Української смертна кара касується. Всім ув’язненим і затриманим за політичні виступи, зроблені до цього дня, як уже засудженим, так і незасудженим, а також і тим, хто ще до відповідальності не потягнений, дається повна амністія. Про се негайно буде виданий закон*” (author’s translation: “*From now on,*

capital punishment is abolished in the territory of the Ukrainian Republic. All individuals imprisoned or detained for political actions committed prior to this day – both those already sentenced and those not yet convicted, including those who have not yet been brought to justice – are granted full amnesty. A law to this effect will be issued without delay” (Універсали).

The ideology of Ukrainian JUSTICE (PROCEDURAL LAW) is likewise verbalised, with particular regard to traditions rooted in CUSTOMARY LAW: “*Суд на Україні повинен бути справедливий, відповідний духові народу. З тою метою приписуємо Генеральному Секретарству судових справ зробити всі заходи до упорядкування судівництва і привести до згоди з правними поняттями народу”* (author’s translation: *The judiciary in Ukraine must be fair and reflect the spirit of the people. To this end, we instruct the General Secretariat for Judicial Affairs to take all necessary measures to organise the judicial system and to align it with the legal traditions of the people”*) (Універсали).

The Fourth Universal, issued on 9 January 1918, proclaimed the INDEPENDENCE of the Ukrainian People’s Republic.

The preamble of the document contains a clear verbalisation of key legal concepts: “*Народе України! Твоєю силою, волею, словом стала на землі Українській Вільна Народня Республіка. Справдилась колишня давня мрія батьків Твоїх, борців за вольности і права трудящих. Але в тяжку годину відродилась воля України”* (author’s translation: “*People of Ukraine! By your strength, your will, and your word, the Free People’s Republic has arisen on Ukrainian soil. The old and long-standing dream of your forefathers, the fighters for the liberties and rights of working people, has come true. Yet it is in a time of great hardship that Ukraine’s freedom has been reborn”*) (Універсали).

The Ukrainian people is proclaimed as the subject of STATE-BUILDING and LAW, and the source of LAW is identified as the *силою* (‘strength’), *волею* (‘will’), and *словом* (‘word’) of the people. This triadic structure is particularly illustrative: the first element points to the COERCIVE SOURCE OF LAW, the second reflects FREEDOM OF THE WILL, while the third integrates the conceptualisation of VOLITION with a SACRAL SOURCE OF LAW (cf. the conceptualisation of

the divine WORD in the Gospel of John). The legal formula of liberties and rights (“*вольности і права*”) draws on the legal ideology of the Lithuanian Statute and the Cossack-Hetmanate period, thereby attesting to the continuity in the conceptualisation and verbalisation of Ukrainian law, and to the reliance of early twentieth-century Ukrainian state-builders and lawmakers on a long-standing legal tradition that shaped their worldview.

Archaic conceptual oppositions are verbalised, such as IN-GROUP (“*the Free Ukrainian Republic*”, “*our lands*”) versus OUT-GROUP (ENEMY – “*the Petrograd Government of the People’s Commissars*”); ORDER (cf. “*to lead our Land to order*”) versus CHAOS (“*disorder, robbery, and outrage*”); as well as the oppositions PEACE versus WAR (“*declared war on Ukraine*”), and INDEPENDENCE (“*the Free Ukrainian Republic*”) versus DEPENDENCE (“*to reassert authority over*”): “*Петроградське Правительство Народніх Комісарів, щоб повернути під свою владу Вільну Українську Республіку, оповістило війну Україні, і насилає на наші землі свої війська – красногвардейців, большевиків, – які грабують хліб наших селян і без всякої платні вивозять його в Росію, не жаліючи навіть зерна, наготовленого на засів, вбивають неповинних людей і сіють скрізь безладдя, злодіяцтво, безчинство”* (author’s translation: “*The Petrograd Government of the People’s Commissars, seeking to reassert authority over the Free Ukrainian Republic, declared war on Ukraine and is sending its troops – Red Guards and Bolsheviks – into our lands. They seize grain from our peasants and export it to Russia without any payment, even taking seed grain. They kill innocent people and spread disorder, robbery, and outrage everywhere*”) (Універсали).

The text verbalises the contextual synonymy of the concepts FREE ELECTIONS / DEMOCRACY (“*the Central Rada of Ukraine, elected by assemblies of delegates*”) and PEACE (“*we shall not support any wars, as the Ukrainian people seek peace*”), synthesised in a single formula (“*democratic peace*”): “*Ми, Українська Центральна Рада, обрана з’їздами селян, робітників і салдатів України, на те пристати ніяк не можемо, ніяких війн піддержувати не будемо, бо Український Народ хоче миру, і мир демократичний повинний бути як найшвидче”* (author’s translation: “*We, the Central Rada of Ukraine,*

elected by assemblies of delegates of peasants, workers, and soldiers of Ukraine, cannot agree to this in any way. We shall not support any wars, as the Ukrainian people seek peace, and democratic peace must be established as soon as possible”) (Універсали).

The central legal formula of the document is the proclamation of an INDEPENDENT STATE (as emphasised in the original): “...для того, щоб вести свій Край до ладу, до творчої роботи, до скріплення революції та волі нашої, ми, Українська Центральна Рада, оповіщаємо всіх громадян України: **однині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною Вільною Суверенною Державою Українського Народу.** ...влада у ній буде належати тільки Народові України...” (author’s translation: “...in order to lead our Land towards order, creative labour, and the consolidation of the revolution and our freedom, we, the Central Rada of Ukraine, declare to all citizens of Ukraine: **from now on, the Ukrainian People’s Republic becomes an independent, free, and sovereign state of the Ukrainian people.** ...authority within it shall belong solely to the people of Ukraine...”)) (Універсали).

The establishment of the highest body of EXECUTIVE AUTHORITY in the state – the Council of People’s Ministers (replacing the former General Secretariat) – is proclaimed. Later in the text, a synonymous designation is used: the Government of our Republic. The stated objective of the government’s activity is the transformation of CHAOS / WAR into ORDER / PEACE: “Насамперед приписуємо Правительству Республіки нашої Раді Народніх Міністрів від цього дня вести розпочаті нею вже переговори про мир з Центральними Державами цілком самостійно і довести їх до кінця, не зважаючи ні на які перешкоди з боку яких-небудь інших частин бувшої Російської Імперії і установити мир, щоб наш Край розпочав своє господарське життя в спокою і згоді” (author’s translation: “First and foremost, we instruct the Government of our Republic – the Council of People’s Ministers – from this day forward to continue the peace negotiations already initiated with the Central Powers, to conduct them independently, and to bring them to completion regardless of any obstacles posed by any other parts of the former Russian Empire, in order to establish peace and

enable our Land to begin its economic life in tranquillity and harmony”) (Універсали).

The concept IN-GROUP is synonymised with RIGHTS and FREEDOM, while OUT-GROUP / ENEMY is conceptually linked with VIOLATION OF LAW, forming a clearly verbalised binary opposition. The following passage illustrates this opposition: “До так званих большовиків, та інших напасників, що нищать та руйнують наш Край, приписуємо Правительству Української Народньої Республіки твердо і рішуче взятись до боротьби з ними, а всіх громадян нашої Республіки закликаємо не жадуючи життя боронити добробут і свободу. Наша Народня Українська Держава повинна бути вичищена од насланих з Петрограду насильників, які топчуть права Української Республіки” (author’s translation: “With regard to the so-called Bolsheviks and other invaders who are destroying and devastating our Land, we instruct the Government of the Ukrainian People’s Republic to firmly and resolutely engage in combat against them, and we call upon all citizens of our Republic to defend – even at the cost of their lives – the welfare and freedom of our country. Our Ukrainian People’s State must be cleansed of the violent agents sent from Petrograd who trample upon the rights of the Ukrainian Republic”) (Універсали).

The synonymy of the concepts PAST – CHAOS – DEPENDENCE is likewise verbalised, with their underlying ideology explicitly qualified as *state treason*. The text states: “Сі темні сили хочуть знову повернути всі вільні народи під єдине ярмо Росії. Рада Народніх Міністрів повинна рішуче боротися з усіма контр-революційними силами. А всякого, хто кликатиме до повстання проти Самостійної Української Народньої Республіки, до повороту старого ладу, того карати, як за державну зраду” (author’s translation: “These dark forces seek once again to bring all free peoples under the single yoke of Russia. The Council of People’s Ministers must resolutely combat all counter-revolutionary elements. And anyone who calls for an uprising against the Independent Ukrainian People’s Republic, or for the restoration of the old order, shall be punished as a traitor to the state”) (Універсали).

The closing statement of the document reinforces the synonymy of the concepts INDEPENDENCE,

FREEDOM, and RIGHTS, placing them in direct opposition to the ENEMY (cf. the previously discussed synonymy of this concept): “До того часу всіх громадян Самостійної Української Народньої Республіки кличемо непохитно стати на сторожі добутої волі та прав нашого Народу і всіма силами боронити свою долю від всіх ворогів селянско-робітничої Самостійної Республіки Української” (author’s translation: *Until that time, we call upon all citizens of the Independent Ukrainian People’s Republic to stand steadfastly guard over the hard-won freedom and the rights of our People, and with all their strength to defend their fate from all enemies of the peasant-and-worker Independent Ukrainian Republic*) (Універсали).

The concept of ELECTORAL RIGHTS is verbalised as inherently linked to the previously discussed concepts of FREEDOM and DEMOCRACY. The document declares the establishment of the *Ukrainian Constituent Assembly* as the highest elected authority – “the supreme master and organiser of our Land”. Of particular interest is the use of the lexical unit *Land* as a verbaliser of the concept of STATE, which reflects the legal worldview of Kyivan Rus’, whose official designation in key legal documents was the *Rus’ Land*. The text includes a strong appeal: “... всім громадянам нашим провадити вибори до них як найпильніше, вжити всіх заходів, щоб підрахунок голосів закінчено як найскоріше...” (author’s translation: “...to all citizens to carry out the elections with the utmost diligence and to take all necessary measures to ensure that the counting of votes is completed as swiftly as possible...” (Універсали).

The Constitution of the Ukrainian People’s Republic. On the final day of the functioning of the Ukrainian People’s Republic’s parliament – the Central Rada of Ukraine (29 April 1918) – the Constitution of the Ukrainian People’s Republic was adopted. It bore the subtitle *Статут про державний устрій, права і вільності Української Народньої Республіки* (*Statute on the State System, Rights and Liberties of the Ukrainian People’s Republic*) (notably, the lexemes *статут* (‘statute’) and *вільності* (‘liberties’) indicate continuity with the previously discussed Lithuanian Statute). The document consists of 83 articles grouped into 8 sections.

The Constitution verbalises the concept of CONSTITUTIONAL LAW, proclaiming

LIBERTIES of citizens and state INDEPENDENCE as the highest legal and, more broadly, ideological values: “Відновивши своє державне право, яко Українська Народна Республіка, Україна, для кращої оборони свого краю, для певнішого забезпечення права і охорони вільностей, культури і своїх громадян, проголосила себе і нині єсть державою суверенною, самостійною і ні від кого незалежною” (author’s translation: “Having restored its statehood as the *Ukrainian People’s Republic, Ukraine* – in order to better defend its territory, to more securely safeguard the rule of law and protect liberties, culture, and its citizens – proclaimed itself, and remains, a sovereign, independent state, subject to no authority but its own”) (Конституція, Article 1).

The PEOPLE of Ukraine is proclaimed the subject of law in the Ukrainian People’s Republic: “Суверенне право в Українській Народній Республіці належить народові України, цеб-то громадянам УНР всім разом” (author’s translation: *Sovereign power in the Ukrainian People’s Republic belongs to the people of Ukraine, that is, to all citizens of the UPR collectively*) (Конституція, Section I, Article 2).

The people are also defined as the SOURCE OF LAW: “Вся власть в УНР походить від народу” (author’s translation: “All authority in the UPR derives from the people”) (Конституція, Section III, Article 22).

The functions of the highest legislative authority, as well as the formation of executive and judicial bodies, are vested in the *All-National Assembly* (Section III, Article 23). The highest executive authority is exercised by the *Council of People’s Ministers*, while the supreme judicial body is the *General Court of the Ukrainian People’s Republic* (Articles 24–25). The Head of State is the *Chairperson of the All-National Assembly*, who: “іменем Республіки сповняє всі чинності, звязані з представництвом Республіки” (author’s translation: *in the name of the Republic, performs all acts related to its representation*) (Article 35). “...формує Раду Народніх Міністрів Голова Всенародніх Зборів за порозуміння з Радою Старшин Зборів, і потім Рада Народніх Міністрів подається на затвердження Всенароднім Зборам” (author’s translation: “...the Council of People’s Ministers is formed by the Chairperson of the Assembly in consultation with the Council of Elders of the Assembly, after which the Council

composition is submitted for approval to the All-National Assembly”) (Конституція, Article 52).

However, the powers, functions, and formation procedure of the *Council of Elders* are not defined. Likewise, the position of head of government is not declared.

It is worth noting that the structure of the highest state AUTHORITY—both legislative and executive—as proclaimed by this Constitution, proved highly vulnerable under conditions of multiple external and internal threats to the very existence of the STATE, particularly in the absence of both a president and a prime minister. Authority was decentralised to the greatest extent possible—in stark contrast to the rigidly centralised vertical structure of the Moscow-based Bolshevik terrorist regime. In essence, the vulnerability of democratic, decentralised authority when faced with a centralised hostile regime echoed the historical situation of Kyivan Rus’ during the Mongol-Tatar invasion. This reveals a significant dependence of STATE SECURITY on the STRUCTURE OF AUTHORITY, which in turn reflects the prevailing legal ideology. Regrettably, the state structure of Ukraine at the time—particularly the configuration of authority as reflected in the constitutional document under analysis—enabled the possibility of enemy occupation. This outcome indicates a flawed conceptualisation of STATE, AUTHORITY, and LAW, especially with regard to their structural characteristics, by the political leadership of the period.

The ideology of CRIMINAL LAW is also codified, most notably through the abolition of CAPITAL PUNISHMENT, CORPORAL PUNISHMENT, and any penalties infringing upon a citizen’s HONOUR or DIGNITY: “Громадянин УНР і ніхто інший на території її не може бути покараний смертю, ані відданий яким-небудь карам по тілу, або иншим актам, які понижують людську гідність, ані підпасти конфіскації майна, як карі” (author’s translation: “A citizen of the UPR, as well as any other person on its territory, shall not be subjected to capital punishment, nor to any corporal punishment or other acts that degrade human dignity, nor shall they be liable to the confiscation of property as a form of punishment”) (Конституція, Section II, Article 14).

This stands in stark contrast to the Lithuanian Statute, which, in these respects, includes all four forms of punishment.

The Constitution of the Hetmanate. On the same day—29 April 1918—when the Constitution of the Ukrainian People’s Republic was adopted and the Central Rada of Ukraine was dissolved, the provisional constitution of the Ukrainian State of Hetman Pavlo Skoropadskyi was proclaimed, entitled *Закони про тимчасовий устрій України* (*Laws on the Provisional State System of Ukraine*) (comprising 44 articles grouped into 7 sections). The Hetman of Ukraine was declared the head of the legislative authority (Article 1), while the executive authority was entrusted to the Chairman of the Council of Ministers, appointed by the Hetman; the Hetman also appointed and dismissed the Cabinet [of Ministers] (Article 3). Furthermore, the Hetman served as *Supreme Commander of the Ukrainian Army and Navy* (Article 5).

The Constitution incorporates elements of ECCLESIASTICAL (or, more broadly, SACRAL) LAW, declaring: “Первенствуюча в Українській Державі є віра християнська, православна” (author’s translation: “The primary faith in the Ukrainian State is the Christian Orthodox faith”) (Закони, Article 9).

MILITARY LAW is likewise verbalised, with particular emphasis placed on the conceptualisation of the COSSACKS: “Умови придбання прав Українського козацтва і громадянства. рівно як і їх загублення, визначаються законом” (author’s translation: “The acquisition of the rights of the Ukrainian Cossacks and of citizenship, as well as the loss thereof, shall be governed by law”) (Article 11); “Захист Вітчизни – є свя- тий обов’язок кожного козака і громадянина Української Держави” (author’s translation: “The defence of the Fatherland is a sacred duty of every Cossack and citizen of the Ukrainian State”) (Закони, Article 12).

The final section—“On the General Court” (Articles 42–44)—verbalises the conceptualisation of JUDICIAL LAW. On 8 July 1918, the General Court was replaced by the *State Senate* of the Ukrainian State, which became the highest judicial body with the function of overseeing the activity of all courts within the STATE. (*Сенат* is a lexeme of Latin origin, originally meaning ‘council of elders’, from *senex*, ‘old man’.)

The orientation of the Ukrainian State towards the state and legal model of the Ukrainian Cossack-Hetmanate is quite evident. This is reflected in legal lexemes such as *Hetman*, *Otaman* (of the

Council of Ministers), and *General Court* – the latter corresponding to the historical office of *General Judge*, which ranked third in the hierarchy of the Hetmanate state in the 17th–18th centuries, following the Hetman himself. Further confirmation is provided by the legal conceptualisation of the Ukrainian military under the Hetmanate of Pavlo Skoropadskyi, whose command structure included ranks such as *General Khorunzhyi*, *General Bunchuzhnyi*, and *General Osavul* – positions that directly correspond to those held by the *General Starshyna* (General Staff) of the 17th–18th-century Hetmanate.

Conclusions and Future Research. The analysed texts provide valuable insights from several key perspectives. Firstly, they allow for a comparison of how two distinct state and legal systems – one democratic, the other authoritarian-monarchical (centred on the figure of the Hetman as head of state) – were conceptualised and verbalised. Secondly, they reflect the continuity of Ukrainian state and legal organisation in relation to previous historical models, particularly those of the Cossack era and the Hetmanate. Thirdly, they offer a basis for comparative analysis between this phase of Ukrainian legal history (and legal language) and the constitutional developments in other states formed in the aftermath of the disintegration of the Russian, Austro-Hungarian, German, and Ottoman Empires.

A comparative analysis of the constitutions of the Ukrainian People's Republic (UPR) and the Ukrainian State (Hetmanate) highlights essential differences in how their respective authors conceptualised the notions of STATE, AUTHORITY, and LAW. The UPR's constitution reflects a vision of a DEMOCRATIC

PARLIAMENTARY REPUBLIC (featuring no strong head of STATE and no functional definition of how AUTHORITY is to be exercised). By contrast, the Hetmanate embodies a MONARCHICAL model, one that was already perceived as anachronistic in the early twentieth century and was deliberately patterned after the historical Ukrainian Hetmanate of the mid-seventeenth to early eighteenth centuries.

These divergent approaches are closely linked to the ideological and historical orientations of their principal figures. For Mykhailo Hrushevskiy, the leading Ukrainian historian, the foundational legal value drawn from the national past was LIBERTIES (= DEMOCRACY). In contrast, for Pavlo Skoropadskyi – a military leader who viewed the Hetmanate as his primary point of reference – the central category was the HETMAN (= MONARCH). This difference is clearly reflected in the respective constitutional titles: *Статутом про державний устрій, ПРАВА і ВІЛЬНОСТІ Української Народної Республіки* (*Statute on the State System, RIGHTS and LIBERTIES of the Ukrainian People's Republic*) (capitalisation added), versus the Hetmanate's *Закони про тимчасовий устрій України* (*Laws on the Provisional State System of Ukraine*) – a title that arguably aligns the notion of LAW with OBLIGATIONS rather than with RIGHTS. From the standpoint of geopolitical vulnerability, the Hetmanate model of STATEHOOD may have appeared more stable in theory. However, in practice, it functioned under the constraints of German occupation. Conversely, DEMOCRACY, while ideologically progressive, proved insufficiently resilient in the face of the totalitarian and violent aggression launched by the Moscow-based Bolshevik regime.

BIBLIOGRAPHY:

1. Ажнюк Б.М. Європейська хартія – європейська двомовність. *Народна творчість та етнологія*. 2014. № 3. С. 7–11.
2. Ажнюк Б.М. Мовне законодавство і мовне планування в сучасній Україні. *Мовознавство*. 2017. № 4. С. 28–40.
3. Ажнюк Б.М. Мовні права: колективні й індивідуальні. *Право України*. 2016. № 3. С. 84–93.
4. Ажнюк Б.М. Мовні права як категорія соціолінгвістики. *Мовознавство*. 2013. № 5. С. 3–11.
5. Артикуца Н.В. Термінологічно-правовий фонд української мови: проблеми методології дослідження. *Система і структура східнослов'янських мов. Міжкаф. зб. наук, праць*. Київ, 1999. С. 164–187.
6. Близнюк К. Асоціативний образ Батьківщини в мовній картині світу української молоді. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2022. Вип. 8. С. 63–82.
7. Вербец М.Б. Юридична термінологія української мови: історія становлення і функціонування : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т філології. Київ, 2004. 20 с.
8. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу. Київ : Логос, 2004. 284 с.

9. Голубовська І.О. Мовна картина світу як об'єкт лінгвістичного вивчення. *Наукова спадщина професора С. В. Семчинського і сучасна філологія. Збірник наукових праць: у 2 ч.* Упоряд. В. Ф. Чемес. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. Ч. 1. С. 252–258.

10. Горобець В.Й. Розвиток термінології права в українській літературній мові XIV–XVIII ст. *Мовознавство*. 1984. № 3.

11. Жайворонок В.В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення. *Культура народів Причорномор'я*. 2002. № 32. С. 51–53.

12. Закони про тимчасовий державний устрій України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004300-18#Text> (дата звернення 07.08.2025).

13. Зархіна С.Е. Мова права як предмет філософсько-логічного аналізу (історичний аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2005. 20 с.

14. Іващенко В.Л. Семантика ментального концепту. *Мовознавство*. 2008. № 1. С. 42–43.

15. Каленюк О.М. Використання української правничої термінології в державних органах і судівництві наприкінці XIX – XX століття у Східній Галичині. *Актуальні проблеми становлення та розвитку держави і права України : матеріали міжвузівського наук. семінару* (м. Івано-Франківськ, 9–10 жовтня 2014 р.). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права ім. Короля Данила Галицького, 2014. С. 68–73.

16. Кононенко В.І. Концепти українського дискурсу. Івано-Франківськ : Плай, 2004. 248 с.

17. Конституція Української Народної Республіки (Статут про державний устрій, права і вольності УНР). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0002300-18#Text> (дата звернення 05.08.2025).

18. Лисиченко Л.А. Мовна картина світу та її рівні. Харків : Харківський держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, 2000. 187 с.

19. Михальчук О.І. Мовна компетенція як інструмент реалізації мовних прав. *Мовні і концептуальні картини світу*. Київ : Вид.-полігр. центр «Київський університет». 2018. Вип. 2 (62). С. 190–197.

20. Михальчук О.І. Мовне планування в законодавстві як соціолінгвістична концепція мовно-національних відносин. *Мова і суспільство*. Львів, 2019. Вип. 10. С. 82–90.

21. Михальчук О.І. Мовно-інформаційний простір у контексті українського законодавства: соціолінгвістичні аспекти. *Мовознавство*. 2024. № 1. С. 18–29.

22. Моїсєєнко О. Фреймінг міжнародних злочинів у заявах прокурора щодо ситуації в Україні. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2024. Вип. 10. С. 118–134.

23. Радзівська Т.В. Концептуалізація ментального простору в українській мові. *Мовознавство*. 1998. № 2/3. С. 107–117.

24. Слухай Н.В. Сучасні лінгвістичні теорії концепту як мовно-культурного феномену. *Мовні і концептуальні картини світу*. Київ, 2002. Вип. 7. С. 462–470.

25. Соколовська Ж.П. Картина світу та ієрархія сем. *Мовознавство* 2002. № 6. С. 86–93.

26. Толста С.А. Правничі термінологія в законодавчих актах України : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2006. 229 с.

27. Трач Н.С. Українська правничі термінологія в добу Центральної Ради, Директорії та Гетьманату. *Науковий вісник Чернівецького національного університету: Слов'янська філологія*. 2013. Вип. 697–699. С. 190–198.

28. Трач Н.С. Українська правничі термінологія в XX ст. : дис. ... канд. юрид. наук : 10.02.01. Чернівці, 2009. 221 с.

29. Універсали Української Центральної Ради. URL: https://mtt.in.ua/slovyuk_universaly-tsentralnoyi-rady/ (дата звернення 07.08.2025).

30. Чмир О.Р. Давньоруські витоки лексики права в українській мові. *Ukrainistika na prahu nového století a tisíciletí. Problémy jazyka, literatury, kultury. Sborník příspěvků*. Olomouc, 2001. С. 74–77.

31. Чмир О.Р. Лексика старослов'янської та давньоруської мов як об'єкт зіставно-типологічного дослідження (на матеріалі лексики права). *Наукові засади вивчення та викладання слов'янських мов. Матеріали наукових читань, присвячених пам'яті професора Володимира Масальського на честь 100-річчя від дня його народження*. Київ, 1998. С. 63–65.

REFERENCES:

1. Azhniuk, B.M. (2014). Yevropeiska khartiia – yevropeiska dvomovnist [The European Charter – European bilingualism]. *Narodna tvorchist ta etmohiia*, 3, 7–11 [in Ukrainian].

2. Azhniuk, B.M. (2017). Movne zakonodavstvo i movne planuvannia v suchasni Ukraini [Language legislation and language planning in contemporary Ukraine]. *Movoznavstvo*, 4, 28–40 [in Ukrainian].

3. Azhniuk, B.M. (2016). Movni prava: kolektyvni y individualni [Language rights: Collective and individual]. *Pravo Ukrainy*, 3, 84–93 [in Ukrainian].
4. Azhniuk, B.M. (2013). Movni prava yak katehoriia sotsiolinhvistyky [Language rights as a category of sociolinguistics]. *Movoznavstvo*, 5, 3–11 [in Ukrainian].
5. Artykutsa, N.V. (1999). Terminolohichno–pravovyi fond ukrainskoi movy: problemy metodolohii doslidzhennia [The terminological and legal corpus of the Ukrainian language: Issues of research methodology]. *Systema i struktura skhidnoslovianskykh mov. Mizhkaf. zb. nauk, prats*. Kyiv (pp. 164–187) [in Ukrainian].
6. Blyzniuk, K. (2022). Asotsiatyvnyi obraz Batkivshchyny v movnii kartyni svitu ukrainskoi molodi [The associative image of the homeland in the linguistic worldview of Ukrainian youth]. *Mova: klasychno – moderne – postmoderne*, 8, 63–82 [in Ukrainian].
7. Verbeniets, M.B. (2004). Yurydychna terminolohiia ukrainskoi movy: istoriia stanovlennia i funktsionuvannia [Ukrainian legal terminology: the history of its formation and functioning]. *PhD thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
8. Holubovska, I.O. (2004). *Etnichni osoblyvosti movnykh kartyn svitu* [Ethnic features of linguistic worldviews]. Kyiv: Lohos [in Ukrainian].
9. Holubovska, I.O. (2001). Movna kartyna svitu yak ob'iekt linhvistychnoho vyvchennia [The linguistic worldview as an object of linguistic study]. *Naukova spadshchyna profesora S.V. Semchynskoho i suchasna filolohiia. Zbirnyk naukovykh prats: u 2 ch. Uporiad. V. F. Chemes*. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr “Kyivskiy universytet”, 1, 252–258 [in Ukrainian].
10. Horobets, V.Y. (1984). Rozvytok terminolohii prava v ukrainskii literaturnii movi XIV–XVIII st. [The development of legal terminology in the Ukrainian literary language of the 14th–18th centuries]. *Movoznavstvo*, 3 [in Ukrainian].
11. Zhaivoronok, V.V. (2002). Problema kontseptualnoi kartyny svitu ta movnoho yii vidobrazhennia [The problem of the conceptual worldview and its linguistic representation]. *Kultura narodiv Prychornomia*, 32, 51–53 [in Ukrainian].
12. Zakony pro tymchasovyi derzhavnyi ustroi Ukrainy [Laws on the Provisional State System of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0004300–18#Text> [in Ukrainian].
13. Zarkhina, S.E. (2005). Mova prava yak predmet filosofsko–lohichnoho analizu (istorychnyi aspekt) [The language of law as an object of philosophical and logical analysis (historical aspect)]. *PhD thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
14. Ivashchenko, V.L. (2008). Semantyka mentalnoho kontseptu [Semantics of the mental concept]. *Movoznavstvo*, 1, 42–43 [in Ukrainian].
15. Kaleniuk, O.M. (2014). Vykorystannia ukrainskoi pravnychoi terminolohii v derzhavnykh orhanakh i sudivnytstvi naprykintsi XIX–XX stolittia u Skhidnii Halychyni [The use of Ukrainian legal terminology in state institutions and the judiciary in Eastern Galicia in the late 19th–20th centuries]. *Aktualni problemy stanovlennia ta rozvytku derzhavy i prava Ukrainy: materialy mizhvuzivskoho nauk. seminaru* (m. Ivano–Frankivsk, 9–10 zhovtnia 2014 r.). Ivano–Frankivsk: Redaktsiino-vydavnychi viddil Ivano–Frankivskoho universytetu prava im. Korolia Danyla Halytskoho (pp. 68–73) [in Ukrainian].
16. Kononenko, V.I. (2004). Kontsepty ukrainskoho dyskursu [Concepts of Ukrainian discourse]. Ivano–Frankivsk: Plai [in Ukrainian].
17. Konstytutsiia Ukrainkoi Narodnoi Respubliky (Statut pro derzhavnyi ustroi, prava i volnosti UNR) [Constitution of the Ukrainian People’s Republic (Charter on the State System, Rights and Freedoms of the UPR)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0002300–18#Text> [in Ukrainian].
18. Lysychenko, L.A. (2000). *Movna kartyna svitu ta yii rivni* [The linguistic worldview and its levels]. Kharkiv: Kharkivskiy dezh. ped. un-t im. H.S. Skovorody [in Ukrainian].
19. Mykhalchuk, O.I. (2018). Movna kompetentsiia yak instrument realizatsii movnykh prav [Language competence as an instrument for realising language rights]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*, 2 (62), 190–197 [in Ukrainian].
20. Mykhalchuk, O.I. (2019). Movne planuvannia v zakonodavstvi yak sotsiolinhvistychna kontseptsiiia movno-natsionalnykh vidnosyn [Language planning in legislation as a sociolinguistic concept of language–national relations]. *Mova i suspilstvo*, 10, 82–90 [in Ukrainian].
21. Mykhalchuk, O.I. (2024). Movno–informatsiinyi prostir u konteksti ukrainskoho zakonodavstva: sotsiolinhvistychni aspekty [The language–information space in the context of Ukrainian legislation: Sociolinguistic aspects]. *Movoznavstvo*, 1, 18–29 [in Ukrainian].
22. Moiseienko, O. (2024). Freiminh mizhnarodnykh zlochyniv u zaiavakh prokurora shchodo sytuatsii v Ukraini [Framing of international crimes in the prosecutor’s statements on the situation in Ukraine]. *Mova: klasychno – moderne – postmoderne*, 10, 118–134 [in Ukrainian].
23. Radziivska, T.V. (1998). Kontseptualizatsiia mentalnoho prostoru v ukrainskii movi [Conceptualisation of mental space in the Ukrainian language]. *Movoznavstvo*, 2 (3), 107–117 [in Ukrainian].

24. Slukhai, N.V. (2002). Suchasni linhvistychni teorii kontseptu yak movno-kulturnoho fenomenu [Modern linguistic theories of the concept as a linguistic-cultural phenomenon]. *Movni i kontseptualni kartyny svitu*, 7, 462–470 [in Ukrainian].
25. Sokolovska, Zh.P. (2002). Kartyna svitu ta iierarkhiia sem [The worldview and the hierarchy of semes]. *Movoznavstvo*, 6, 86–93 [in Ukrainian].
26. Tolsta, S.A. (2006). Pravnycha terminolohiia v zakonodavchykh aktakh Ukrainy [Legal terminology in the legislative acts of Ukraine]. *PhD thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
27. Trach, N.S. (2013). Ukrainska pravnycha terminolohiia v dobu Tsentralnoi Rady, Dyrektorii ta Hetmanatu [Ukrainian legal terminology during the period of the Central Rada, the Directorate and the Hetmanate]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho natsionalnoho universytetu: Slovianska filolohiia*, 697–699, 190–198 [in Ukrainian].
28. Trach, N.S. (2009). Ukrainska pravnycha terminolohiia v XX st. [Ukrainian legal terminology in the 20th century]. *PhD thesis*. Chernivtsi [in Ukrainian].
29. Universalny Ukrainskoi Tsentralnoi Rady [Universals of the Central Rada of Ukraine]. Retrived from: https://mtt.in.ua/slovyk_universalny-tsentralnoyi-rady/ [in Ukrainian].
30. Chmyr, O.R. (2001). Davnoruski vytoky leksyky prava v ukrainskii movi [The Old Ruthenian origins of legal vocabulary in the Ukrainian language]. *Ukrajnistika na prahu nového století a tisíciletí. Problémy jazyka, literatury, kultury. Sborník příspěvků*. Olomouc, 74–77 [in Ukrainian].
31. Chmyr, O.R. (1998). Leksyky staroslovianskoi ta davnoruskoi mov yak obiekt zistavno-typolohichnoho doslidzhennia (na materialy leksyky prava) [Vocabulary of Old Church Slavonic and Old East Slavic as an object of comparative-typological study (based on legal vocabulary)]. *Naukovi zasady vuvchennia ta vykladannia slovianskykh mov. Materialy naukovykh chytan, prysviachenykh pamiaty profesora Volodymyra Masalskoho na chest 100-richchia vid dnia yoho narodzhennia*. Kyiv (pp. 63–65) [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 17.11.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.12.2025
Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.12.2025